

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа»
«Електронний конструктор уроку»

РОЗДІЛ X. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Урок 10.16. ОЦЗ

Тема 10.4-1. Рятувальні та інші невідкладні роботи в надзвичайних ситуаціях.

Характерні види рятувальних та інших невідкладних робіт

Мета

Розповісти про характерні види рятувальних та інших невідкладних робіт. Навчити правильно поводитися під час них.

План уроку

1. Основи рятувальних та інших невідкладних робіт.
2. Порядок проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

1. Основи рятувальних та інших невідкладних робіт

Рятувальні та інші невідкладні роботи — це організована за єдиним планом діяльність органів влади і управління, сил цивільної оборони задля рятування та надання в короткий термін усебічної допомоги населенню, що опинилося в осередках ураження, районах стихійних лих, а також запобігання подальших руйнувань і втрат, забезпечення життєдіяльності населення, господарських об'єктів і безпечного проведення подальших робіт.

Рятувальні та інші невідкладні роботи в осередках ураження проводяться з метою рятування людей і надання допомоги ураженим, локалізації аварій і створення умов для наступного проведення відновлювальних робіт.

Усі роботи в осередку ураження розподіляються на дві частини:

- рятувальні роботи;
- невідкладні роботи.

Вони проводяться одночасно.

До рятувальних робіт належать:

- пошук і діставання людей з-під завалів, зруйнованих, пошкоджених, палаючих будівель, завалених сховищ та інших споруд, з осередків радіоактивного та хімічного ураження, із зон сильного задимлення, катастрофічного затоплення;

- надання першої медичної допомоги, вивіз уражених з осередків ураження в медичні формування та заклади, надання першої лікарської допомоги та евакуація їх до лікарні;
- розвідка маршрутів руху та ділянок (об'єктів) робіт;
- локалізація та гасіння пожеж на маршрутах руху та ділянках (об'єктах) робіт;
- подання повітря в завалені захисні споруди з пошкодженою фільтровентиляційною системою;
- вивіз населення з небезпечних місць до безпечних районів;
- санітарна обробка людей, спецобробка техніки та майна і знезараження одягу;
- дегазація, дезактивація техніки, транспорту та засобів захисту;
- знезараження території та споруд, продуктів харчування, харчової сировини, води та фуражу.

До невідкладних робіт належать:

- прокладання колонних шляхів і проїздів у завалах і на заражених ділянках;
- локалізація аварій, що загрожують життю людей або призводять до вибухів, пожеж, додаткових руйнувань і уражень, забезпечення необхідних умов для відновлювання діяльності об'єктів;
- укріплення або завалення конструкцій, що загрожують обвалом і перешкоджають безпечному руху і веденню рятувальних робіт;
- локалізація аварій на газових, енергетичних, водопровідних, каналізаційних і технологічних мережах для забезпечення проведення рятувальних робіт;
- ремонт і відновлення ушкоджених та зруйнованих ліній зв'язку й електромереж із метою забезпечення рятувальних робіт.

Ремонт і відновлення пошкоджених захисних споруд для захисту від можливих повторних ядерних ударів агресора.

Рятувальні та інші невідкладні роботи характеризуються великим обсягом та обмеженістю часу на їхнього проведення, складністю обставин і великим напруженням сил усього особового складу. Вони проводимуться в умовах руйнувань, пожеж, зараження атмосфери та місцевості, затоплення території та під впливом інших несприятливих умов та обставин.

Для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт утримуються в готовності до дії сили цивільної оборони. Крім того, на випадок необхідності залучаються інші сили, незалежно від їх відомчої належності (військові підрозділи Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ) та добровільні рятівні сили. В окремих випадках може здійснюватися цілеспрямована мобілізація осіб, що знаходяться в запасі.

Рятувальні та інші невідкладні роботи проводяться безперервно вдень і вночі за будь-яких погодних умов до повного їхнього завершення. Безперервність робіт досягається

вчасним нарощуванням зусиль, умілим маневруванням силами та засобами, вчасною заміною підрозділів, повним забезпеченням їх матеріальними засобами, швидким ремонтом і налагодженням пошкодженої техніки.

Способи, прийоми та послідовність проведення рятувальних та інших невідкладних робіт визначаються залежно від обставин, які склалися в осередку ураження (характеру руйнувань будівель і споруд, пожеж, аварій на комунально-енергетичних мережах, ступенів радіоактивного та хімічного зараження, погодних умов та ін.), а також наявності сил і засобів для проведення робіт.

2. Порядок проведення рятувальних та інших невідкладних робіт

При аваріях на радіаційно-небезпечних об'єктах організація та проведення рятувальних й інших невідкладних робіт при аварії на атомних електростанціях полягає у виконанні заходів, до яких належать:

- оповіщення населення про аварію і постійне його інформування про наявну обстановку та порядок дій у цих умовах;
- використання засобів колективного й індивідуального захисту;
- організація дозиметричного контролю;
- проведення йодної профілактики населення, що опинилося в зоні радіоактивного зараження;
- уведення обмеженого перебування населення на відкритій місцевості (режими радіаційного захисту);
- здійснення евакуації населення (за розпорядженням Уряду) та інші заходи.

Після евакуації населення приступають до дезактивації території і техніки.

При аварії на хімічно небезпечних районах із викидом (виливом) сильнодіючих отруйних речовин негайно оповіщаються робітники, службовці та населення, які опинилися в зоні зараження і в районах, яким загрожує небезпека зараження. Висилається радіаційна, хімічна і медична розвідка для уточнення місця, часу, типу та концентрації сильнодіючих отруйних речовин, визначення межі осередку ураження (зони зараження) та напрямку розповсюдження зараженого повітря. Готуються формування для проведення рятувальних робіт. На підставі даних, отриманих від розвідки та інших джерел, начальник цивільної оборони об'єкта приймає рішення, особисто організовує проведення рятувальних робіт і заходів щодо ліквідації хімічного зараження.

В осередку хімічного ураження, перш за все, надається допомога потерпілим (ураженим), проводиться відбір за складністю поранення та організовується евакуація в медичні установи. Осередок ураження оточується, здійснюється знезараження місцевості, транспорту, споруд, а також санітарна обробка особового складу формувань і населення.

Передусім надягаються протигази на уражених, їм надається перша медична допомога, вводячи антидоти.

В осередку **бактеріологічного (біологічного) ураження** роботи здійснюються за рішенням старшого начальника. Роботами щодо ліквідації бактеріологічного осередку керує начальник цивільної оборони об'єкта, а організацією та проведенням медичних заходів — начальник медичної служби.

В осередку бактеріологічного (біологічного) ураження організовуються та проводяться:

- бактеріологічна розвідка та індикація бактеріальних засобів;
- карантинний режим або обсервація відповідно до рішення старшого начальника;
- санітарна експертиза;
- контроль зараження продовольства, харчової сировини, води та фуражу, їхнє знезараження;
- протиепідемічні, санітарно-гігієнічні, спеціальні профілактичні, лікувально-евакуаційні, ветеринарно-санітарні заходи, а також санітарно-роз'яснювальна робота.

У випадку виявлення ознак застосування бактеріальних засобів у район негайно висилається бактеріологічна розвідка. На підставі отриманих даних встановлюється зона карантину або зона обсервації, намічається обсяг і послідовність проведення заходів, а також порядок використання сил і засобів для ліквідації осередку бактеріологічного (біологічного) ураження. Карантинний режим установлюють із метою недопущення розповсюдження інфекційних захворювань за межі осередку. Ізоляційно-обмежуючі заходи при обсервації менш суворі, чим при карантині.

Після того визначення виду збудника, проводиться екстрена профілактика — застосування специфічних для цього захворювання препаратів: антибіотиків, сировоток та ін., своєчасне застосування яких зменшить кількість жертв і сприятиме прискореній ліквідації осередку ураження.

Контрольні питання

1. Які заходи належать до рятувальних та інших невідкладних робіт?
2. Які сили та формування залучаються до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт?
3. Назвіть заходи, які проводяться при аваріях на хімічно небезпечних об'єктах.

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

© ТОВ «Видавнича група “Основа”», 2015

Джерела:

Пархомчук В. В. Усі уроки до курсу «Захист Вітчизни». 10–11 класи / В. В. Пархомчук. — Х.: Вид. група «Основа», 2011. — 400 с. — (Серія «Усі уроки»).